

We kunnen concluderen dat, hoewel het AN niet over het volledige paradigma van *zich* beschikt zoals het HAN en de Romaanse talen, in al deze talen dezelfde aspectuele restricties van toepassing lijken te zijn.

Bibliografie

- Everaert, M. (1986). *The syntax of reflexivization*. Foris: Dordrecht.
 Bonnaeu, J., J. Bruhn-Garavito & A. Libert. (1994). *Feature checking and Spanish se*. Paper presented at WECOL, UCLA.
 Hulk, A. & L. Cornips. (1994). Réflexivité aspectuels. To appear in L. Nash & G. Tsoulas (eds), *Proceedings of Languages et Grammaire 1*.
 Mulder, R. (1992). *The aspectual nature of syntactic complementation*. Unpubl. diss. HIL, University of Leiden.
 Nishida, C. (1994). The Spanish reflexive clitic *se* as an aspectual class marker. *Linguistics* 32. 425-458.
 Zagana, Karen. (1994). *Compositionality of Aspect: evidence from Spanish aspectual se*. communication LSRL 24. Los Angeles.
 Zribi-Hertz, Anne. (1987). La réflexivité ergative en français moderne. *Le français moderne* 55. 23-54.

SUCCES-IMPERATIEVEN, EVIDENTIE VOOR DE TRANSITIVITEIT VAN NIET-ERGATIEVEN

Norbert Corver

Beschouw de volgende zinnen:

- (1) a. Eet ze!
 b. Lees ze!

Deze imperatiefzinnen kunnen allereerst een bevel uitdrukken. De spreker beveelt dat de toegesprokene iets eet c.q. leest. Behalve deze "bevel"-interpretatie kunnen de zinnen in (1) ook een "wens"-interpretatie hebben. In dat geval wenst de spreker de toegesprokene een goed verloop van datgene wat het werkwoord uitdrukt. Informeel uitgedrukt krijgen (1a,b) ruwweg de volgende interpretatie: "(ik wens je) Succes met eten/lezen". Gezien deze interpretatie spreek ik in het vervolg over "succes-imperatieve".

Zo op het eerste gezicht lijken de bevel-imperatief *eet/lees ze!* en de succes-imperatief *eet/lees ze!* syntactisch weinig van elkaar te verschillen: het subject is leeg (pro), het werkwoord is naar C" verplaatst en *ze* gedraagt zich als een object-clitic dat zich vasthecht aan het werkwoord.

Er is echter een duidelijk verschil tussen beide imperatieven wat betreft de interpretatie van *ze*. Onder de bevel-interpretatie heeft *ze* een duidelijk referentiële functie: Het kan bijvoorbeeld verbonden worden met een zinsextern antecedent (2a) of een rechtsgedisloceerde DP (2b); en het kan vervangen worden door andere object-clitica (2c). Dergelijke interpretaties en substituties zijn niet mogelijk onder de "succes"-interpretatie.

- (2) a. Zie je die appels? Eet ze!
 b. Eet ze, die appels!
 c. Eet 'i/r'/m!

Een ander opmerkelijk verschil betreft de distributie van *ze*. Zoals blijkt uit (3), kan het clitsch element *ze* in succes-imperatieven voorkomen bij niet-ergatieve werkwoorden. Deze voorbeelden staan duidelijk geen "bevel"-interpretatie toe.

- (3) a. werk ze! e. Schaats ze!
 b. maf ze! f. Telefooneer ze!
 c. slaap ze! g. Tuinier ze!
 d. vergader ze! h. Fuif ze!

Gezien de bovengenoemde asymmetrieën is het duidelijk dat de "bevel"-imperatief *eet/lees ze!* en de "succes"-imperatief *eet/lees ze!* twee verschillende constructies zijn, ondanks hun gelijkennis aan de oppervlakte.

Belangrijke vraag is natuurlijk: Wat is de status van het clittische element *ze* in "succes"-imperatieven? Mijn voorstel is dat het simpelweg een (explietief) direct object is bij het werkwoord en dat het als zodanig empirische evidentie geeft voor Hale & Keyser's (1993) theoretisch voorstel dat niet-ergatieve werkwoorden in wezen transitief zijn. Eenvoudig geformuleerd komt hun voorstel erop neer dat niet-ergatieve werkwoorden predikaten zijn waarin het nominale hoofd van het complement geïncorporeerd is:

(4) [_{VP} V+N_i [_{NP} t_i]] (volgorde irrelevant)

Stel dat niet alleen N_i, maar ook het functionele nominale hoofd D kan incorporeren in V als D geen referentiële functie heeft. Ervan uitgaande dat pronominale clitics D's zijn, kunnen we dan voorstellen dat de verba in (3) complexe predikaten zijn die het resultaat zijn van syntactische D-incorporatie. (Een andere mogelijkheid zou zijn *ze* te interpreteren als een lexicale kopie van een abstract geïncorporeerde D; voor het gemak nemen we aan dat *ze* zelf geïncorporeerd is in V).

(5) [_{VP} V+D_i [_{NP} t_i]] (volgorde irrelevant)

Deze incorporatie-analyse voorspelt dat "succes"-imperatieven onmogelijk zijn bij ergatieve werkwoorden; immers, het subject -- dat overigens altijd leeg (i.e. pro) blijft in "succes"-imperatieven -- vindt zijn oorsprong in de object positie. Er is met andere woorden geen plaats voor het clittic object *ze*. Zoals blijkt uit de ongrammaticaliteit van de voorbeelden in (6) is deze voorspelling correct. Merk op dat de onwelgevoorntheid van deze voorbeelden niet semantisch van aard is; (6c) kan bijvoorbeeld heel goed met een "succes"-interpretatie geassocieerd worden: "Succes met vertrekken". Voor de volledigheid merk ik voorts op dat imperatief-structuren geenszins zijn uitgesloten bij ergatieve werkwoorden, hetgeen blijkt uit (7).

- | | | | |
|-----|-------------------|-----|---------------|
| (6) | a. *Kom ze! | (7) | a. Kom! |
| | b. *Blijf ze! | | b. Blijf! |
| | c. *Vertrek ze! | | c. Vertrek! |
| | d. *Verschijn ze! | | d. Verschijn! |

Als de structuren in (3) gevallen van object-incorporatie zijn, dan verwacht men dat het incorporatieproces onderhevig is aan dezelfde beperkingen als andere incorporatieverschijnselen (zie Baker 1988). Meer specifiek, houdt dat in dat N-incorporatie beperkt is tot hoofd-complement structuren. Het clittic element *ze* in succes-imperatieven kan alleen zijn oorsprong vinden in de direct object-DP van het werkwoord; het kan bijvoorbeeld niet geïncorporeerd zijn vanuit de subject-DP van een small clause-structuur.

Vergelijk nu de zinnen in (8) met die in (9) (uitgaande van de succes-interpretatie):

- | | | | |
|-----|---------------|-----|----------------------|
| (8) | a. Eet ze! | (9) | a. *Eet ze op! |
| | b. Lees ze! | | b. ?*Lees ze voor! |
| | c. Bel ze! | | c. *Bel ze op! |
| | d. Strijk ze! | | d. ?*Strijk ze glad! |
| | e. Verf ze! | | e. *Verf ze groen! |
| | f. Drink ze! | | f. *Drink ze leeg! |
| | g. Knip ze! | | g. ?*Knip ze kaal! |

Wat we zien is dat succes-imperatieven uitgesloten zijn in partikel- en resultaat-structuren. Merk ook hier op dat semantisch gezien een succes-lezing heel wel mogelijk is: een zin als (9c) zou bijvoorbeeld geïnterpreteerd worden als "succes met het oppellen". De ongrammaticaliteit van deze zinnen lijkt dus syntactisch van aard: D-incorporatie van *ze* in V is onmogelijk vanuit de subjectpositie van een small clause.

Merk tot slot op dat de zinnen in (9) welgevormd zijn onder een bevel-interpretatie, hetgeen opnieuw bevestigt dat de bevel-imperatief en de succes-imperatief syntactisch verschillend zijn. In overeenkomst met recent werk op het gebied van clitics neem ik aan dat in deze bevel-imperatieven het pronomen *ze* een twee-staps-verplaatsing ondergaat: eerst wordt de DP naar [Spec,AgroP] verplaatst en vervolgens wordt D (i.e. *ze*) geadjungeerd aan een functioneel hoofd. Kortom, twee verschillende syntactische operaties liggen ten grondslag aan de distributie van *ze* in succes-imperatieven en bevel-imperatieven.

Zoals altijd blijven er allerlei vragen onbeantwoord: Waarom komt *ze* alleen aan de oppervlakte bij deze succes-imperatieven? Waarom *ze* en niet een ander object-clitic? etc. Een diepgaander studie van deze naar mijn weten nauwelijks bestudeerde constructie lijkt zeker gewenst.

Bibliografie

- Baker, M. (1988). *Incorporation*. University of Chicago Press, Chicago.
- Hale, K. and S.J. Keyser (1993) On Argument Structure and the Lexical Expression of Syntactic Relations. In: K. Hale and S.J. Keyser (eds.) *The View from Building 20*. MIT Press, Cambridge, Mass., 53-109.